

ATATÜRK'ÜN SİPARİŞ ETTİĞİ BAZI KİTAPLAR

NİYAZİ AHMET BANOĞLU

Atatürk, denebilir ki, hayatı boyunca boş zaman geçirmemiştir. Resmî görevleri dışındaki zamanını okuyarak geçirir, sofrası açıldığı zaman da davetlileri ile hep memleket meseleleri, tarih ve Türk dili üzerinde sohbetler edilirdi. Burada okuyacağımız; büyük edip Yahya Kemal'in Atatürk'ün Umumî Kâtibi Hasan Rıza Bey'e 1923 yılında yazdığı mektup, Atatürk'ün Fransızca ne gibi kitaplar okuduğunu açıklamaktadır. Anladığımıza göre Atatürk'ün istediği kitapları İstanbul'da bulunan Yahya Kemal'e ısmarlamışlar, Yahya Kemal de bu mektubu göndermiştir. Mektubu okuyalım:

Muazzez Efendim,

15 Kanunuevvel 1339 (1923)

Reisicumhur Hazretlerinin kitaplara dair emirlerini aldım. Reisicumhur Hazretlerine Salih Bey vasıtasıyla lâzım gelen izahatı arz etmekle beraber bir defa da zat-ı biraderanelerine tekrar edeyim:*

Beyoğlu kitapçı dükkânları bu aralık, bilhassa ciddî eserler cihetinden pek fakir bulunuyor. Meselâ emir aldığım Monteskiyö'nün üç eserini, bütün kitapçı dükkânlarını gezdikten sonra, güç halde temin edebildim. Bu üç kitap da en iyi kâğıtta, en iyi baskıda olmadığı için ciltlenmeye değmemektedir. Onun için üç kitabı, bu düşünce ile ciltçiden geri aldım ve ciltlenip Çankaya'daki kütüphaneye konulacak bu eserlerin iyi kâğıt üzerinde iyi baskılı nüshalarını Paris'e ısmarladım. Onbeş gün sonra buraya gelince derhal citleyip gönderileceklerdir.

Ancak Reisicumhur Hazretlerinin şimdilik mütalâa buyurmaları için burada edindiğim nüshaları Salih Bey vasıtası ile takdim ettim.

*Zat-ı biraderanelerinden sonra sevgili arkadaşımız Mahmud Bey'in** diğer bazı kitaplara ait tebliğ ettikleri ikinci bir emir aldım. Bu ikinci parti kitapları maatteessüf burada fena basılmış, yahut da eski baskıları bile bulunmadı.*

Demin bahsettiğim gibi bunları da birinciler gibi Paris'e ısmarladım. Zaten Mahmut Bey de burada bulunmadığı takdirde Paris'e yazmamı yazıyorlardı. Paşa Hazretlerinin istedikleri bu son eserler arasında Jan Jak Ruso'nun "Dağda Yazıl-

* Salih Bozok

** Mahmut Soydan

miş Mektuplar” vardı ki, bir cilt arasında bulabildim. Aynı ciltte gene Ruso'nun en güzel eseri sayılan “Yalnız Başına Gezinen Bir Adamın Tahayyülleri” vardır. Bu cildi de ciltsiz olarak takdim ediyorum. İyi nüshasını Paris'ten gönderecekler ve o nüshayı ciltletirim.

Ruso'nun gerek sunduğum ilk üç, gerek bu gün posta ile gönderdiğim son cildi âdi kâğıt üzerinde olduklarından başka küçük harflerle basılmış olduklarından gözü yorabilir. Bu düşünceleri Reiscumhur Hazretlerine arz etmenizi rica ederim.

Bir hafta sonra döneceğimden sizi orada sıhhat ve neşede bulacağımı ümid ve bütün kalbî samimiyetimi takdim ederim sevgili biraderim efendim.

Yahya Kemal